

07.08.2023

**ANKARA
TİCARET BORSASI
Basın Bürosu**

GÜNLÜK BASIN ÖZETLERİ

**07 Ağustos 2023
Pazartesi**

07.08.2023

RESMİ GAZETE'DE BUGÜN

07 Ağustos 2023 Pazartesi

YÜRÜTME VE İDARE BÖLÜMÜ

YÖNETMELİKLER

— Ankara Müzik ve Güzel Sanatlar Üniversitesi Ön Lisans ve Lisans Eğitim-Öğretim Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Dokuz Eylül Üniversitesi Kozmetoloji Uygulama ve Araştırma Merkezi Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik

— Fenerbahçe Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim Yönetmeliği

Küresel gıda fiyatları, temmuzda aylık bazda arttı

Birleşmiş Milletler Gıda ve Tarım Örgütü'nün (FAO) bugün yayınladığı uluslararası gıda emtia fiyatları endeksi, son iki yılın düşük seviyesine gerilemesinin ardından temmuzda yükselişe geçti.

FAO Gıda Fiyat Endeksi, Temmuz ayında ortalama 123,9 puan seviyesinde seyrederek Haziran ayına göre yüzde 1,3 artış gösterdi. Ancak endeks, geçen yılın temmuz ayındaki seviyesinin yüzde 11,8 altında bulunuyor.

FAO Tahıl Fiyat Endeksi, Temmuz ayında Haziran ayına göre yüzde 0,5 ve bir yıl öncekine yüzde 14,5 düşerek 125,9 puan oldu. Bu ayki hafif düşüş, Haziran ayına göre yüzde 4,8 oranında düşen uluslararası iri taneli tahıl fiyatlarındaki düşüşten kaynaklanıyor.

Uluslararası buğday fiyatları yüzde 1,6 artarak, esas olarak Rusya Federasyonu'nun Karadeniz Tahıl Girişimi'nin uygulanmasını sona erdirmeye kararının ardından Ukrayna'nın ihracatına ilişkin belirsizliğin etkisiyle dokuz ay içinde ilk aya göre artış kaydetti.

Süt Ürünleri Fiyat Endeksi, Haziran ayına göre yüzde 0,4 düşerek Temmuz ayında ortalama 116,3 puan oldu ve art arda yedinci aylık düşüşe işaret ederek geçen yılın aynı ayındaki değerinin yüzde 20,6 altında kaldı.

07.08.2023

Üst üste ikinci aylık düşüş

FAO Şeker Fiyat Endeksi, Haziran ayına göre yüzde 3,9 düşerek Temmuz ayında ortalama 146,3 puan oldu ve üst üste ikinci aylık düşüşe işaret etti, ancak geçen yılın aynı ayına göre yüzde 29,6 üzerinde kaldı.

BM Et Fiyat Endeksi, Haziran ayına göre yüzde 0,3 düşerek Temmuz ayında ortalama 117,8 puan oldu ve bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 5,1 altında kaldı.

Diyarbakır'da buğday verimi çiftçiyi sevindirdi

Diyarbakır'da ilkbaharda düşen yağış sayesinde bu yıl buğdayda dekar bazında verim uzun yıllar ortalamasını aştı.

Türkiye'nin önemli tarım merkezlerinden Diyarbakır'da yaklaşık 4 milyon 300 bin dekada üretilen hububat ve bakliyatla hasat tamamlandı.

İlkbahar aylarında düzenli ve yeterli yağışın düşmesiyle buğdayın geçen yıl 799 bin ton olan rekoltesinin bu yıl 1 milyon 200 bin tona yükselmesi bekleniyor.

Yağış, buğdayda rekoltenin yanı sıra uzun yıllar ortalamasına göre dekara 390 kilogram olan verimi de yüzde 23'lük artışla yaklaşık 480 kilograma yükseltti.

'Verim ve rekolte çiftçimizin yüzünü güldürdü'

Tarım ve Orman İl Müdürü Mustafa Ertan Atalar, Diyarbakır'ın ülkede tarım potansiyeli yüksek illerin başında geldiğini, ilde yaklaşık 7 milyon dekar arazide tarımsal üretim yapıldığını söyledi.

Atalar, bunun yaklaşık 4 milyon 300 bin dekarında hububat ve bakliyat üretildiğini ifade ederek, Türkiye'de yıllara göre buğday üretiminde 2'nci ve 4'üncü sıra arasında yer değiştirdiklerini belirtti.

Bu yıl oldukça iyi bir sezon yaşandığına işaret eden Atalar, çiftçilerin modern tekniklerle tarım yapması ve yağışın bu yıl uygun zamanda ve yeterli miktarda düşmesinin verimde ciddi artış sağladığını aktardı.

Yarı yarıya artacak

Atalar, şöyle konuştu: "Çiftçimizin yüzü bu yıl hububatta güldü. Rekolte oldukça memnuniyet verici seviyelere ulaştı. Özellikle arpa çok iyi durumda. Buğday uzun yıllar ortalamasına göre iyi. Bu yıl ilimizde buğdayda yaklaşık 1 milyon 200 bin ton rekolte gerçekleşmesini bekliyoruz. Geçen seneki rekoltemiz 799 bin tondur. Bu yıl rekolte geçen yıla göre yüzde 48'lik bir artış gerçekleşti. Diyarbakır'da buğdayda uzun yıllar ortalamasına göre dekara 390 kilogram civarında verimimiz vardı. Bu yıl ortalama verim 480 kilogram civarında. Dolayısıyla dekar başına elde ettiğimiz verim yüzde 23 arttı. Son iki yılda (2021-2022) yaşanan kuraklığın ardından bu yıl çiftçimizin elde ettiği verim ve rekolte çiftçimizin yüzünü güldürdü." diye konuştu.

Toprak Mahsulleri Ofisinin (TMO) buğday ve arpada belirlediği fiyatları çiftçilerin memnuniyetle karşıladığını dile getiren Atalar, TMO'nun ilde 9 ayrı noktada çiftçiden ürün aldığını kaydetti.

Hasadın tamamlanmasıyla başlayan anız yangınlarına da değinen Atalar, "Çiftçilerimizden istihdamımız anız yangınlarına karşı teyakkuzda olmaları, yangına sebebiyet verecek davranış ve uygulamalardan kaçınmaları. Anız yakanlara yönelik cezai müeyyideler uygulanıyor ama aslolan bu konuda bilinç oluşması. Anız yangını aynı zamanda bir sonraki yıl verim kayıplarına neden olmakta. Topraktaki canlı hayatı bitirdiği için, toprak yapısı bozulmakta. Sonuçta bu bir çevre felaketi. Bunlardan uzaklaşılması gerekir." dedi.

'İki yıllık zarar karşılandı'

Merkez Sur ilçesine bağlı kırsal Bağpınar Mahallesi'nde çiftçilik yapan Sur Ziraat Odası Yönetim Kurulu üyesi Mehmet Güzelsoy, ürettiği buğday, arpa ve mercimekte hasadı tamamladığını söyledi.

Son iki yıl yaşanan kuraklık nedeniyle düşük verim elde ettiklerini fakat bu yıl verimin de rekoltenin de iyi olduğunu belirten Güzelsoy, "Sayın Cumhurbaşkanı'mızın dediği gibi, dağa, taşta ektik, buğday, arpa, mercimek ürettik. Bu sene düşen yağmurla verim çok güzel. Geçen yıl kuraklıktan dolayı dekara 250 kilogram verim aldım. Bu yıl ise dekara 500 kilogram ve üzerinde verim aldık. İki yıllık yaşanan kuraklıktan sonra bu ürünü almak bizi fazlasıyla memnun etti." ifadelerini kullandı.

Çiftçi Rauf Güler de 200 dekar tarlasında bu yıl buğday, mercimek ve arpa ürettiğini belirtti.

Kış mevsiminde yağışın az olduğunu, şubat ayında kuraklık korkusu yaşamaya başladıklarını anlatan Güler, daha sonra gelen yağmurların umutlarını artırdığını aktardı.

Güler, "Verim bu yıl çok iyi. Dekara buğdayda 500, arpada 600, mercimekte de 250 kilogram verim aldık. Son iki yılda kuraklıktan dolayı oluşan zarar neredeyse karşılandı. 20 yıldır çiftçiyim ilk defa böyle verim gördüm." şeklinde konuştu.

Tarımsal destekleme ödemeleri bugün hesaplara yatırılacak

Tarımsal destekleme ödemelerinin bugün çiftçilerin hesaplarına aktarılacağı açıklandı.

Tarımsal destekleme ödemeleri kapsamında 19 milyon 941 bin 875 lira bugün çiftçilerin hesaplarına yatırılacak.

Tarım ve Orman Bakanlığında yapılan açıklamada, tarımsal destekleme ödemelerine ilişkin bilgi verildi.

Buna göre, toplam 19 milyon 941 bin 875 lira destekleme ödemesi bugün çiftçilerin hesaplarına aktarılacak.

Bu kapsamda, kırsal kalkınma yatırım desteği 10 milyon 119 bin 132 lira, Uzman Eller Projesi desteği 8 milyon 734 bin 743 lira ve düve alım desteği 1 milyon 88 bin lira olarak belirlendi.

Drone saldırıları buğday fiyatlarını zıplattı

Ukrayna'nın düzenlediği drone saldırıları arz endişelerini artırınca buğday fiyatları yükselişe geçti.

Buğday fiyatları, Ukrayna'nın hafta sonu bir Rus donanma gemisi ve petrol tankerine insansız hava aracıyla düzenlediği saldırıların dünyanın en büyük ihracatçısının arzı üzerindeki potansiyel etkisine ilişkin endişeleri artırmasının ardından yükseldi.

Chicago vadeli buğday kontratları yüzde 3,4'lük bir artışla 6,5 dolara kadar yükselerek primlerini genişletti. Mısır vadeli işlemleri yise yüzde 0,21 düşerek Cuma günü yükselişin bir kısmını geri verdi.

Ukrayna, Cuma günü Rusya'nın Karadeniz'deki ham petrol çıkarma limanı Novorossiysk'e gece boyunca düzenlediği insansız hava aracı saldırısında bir Rus savaş gemisine zarar verdi.

Cumartesi günü Kiev yönetimi, Kerç Boğazı'nda bir Rus petrol tankerine insansız hava aracıyla saldırı düzenledi.

Hububat ve bakliyat ihracatı 6,9 milyar dolara ulaştı

TİM Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektör Kurulu Başkanı Ahmet Tiryakioğlu, hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektöründe 7 ayda yaklaşık 270 milyon dolar ihracat yapılan Suudi Arabistan, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki payın ilerleyen dönemde daha da yukarı taşınabileceğine inandıklarını bildirdi.

Türkiye İhracatçılar Meclisi Hububat Bakliyat Yağlı Tohumlar ve Mamulleri Sektör Kurulu'ndan yapılan açıklamaya göre, yılın ilk 7 ayı sonunda sektörün ihracatı, geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 10,6 artarak 6,9 milyar dolar olarak gerçekleşti.

Haziran ayında 781 milyon dolara ihracata imza atan hububat bakliyat yağlı tohumlar ve mamulleri sektörünün temmuz ayındaki ihracatı 1,4 milyar dolar ile tarihi seviyeye erişti.

İlk 7 ayda en fazla ihracat yapılan ülkelerin Irak ve ABD olduğu sektörde, ihracatı 10 katına yükselen İtalya 3. sıraya yerleşti. Sektörün bir diğer önemli pazarı olan Sudi Arabistan'a ihracatı ise bu dönemde 124 milyon doları geçti.

"Riyad Ticaret Heyeti sonrası olumlu dönüşler aldık"

Açıklamada görüşlerine yer verilen Tiryakioğlu, geçen ay Suudi Arabistan, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri'ne Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde gerçekleştirilen ziyaretlerde, Körfez bölgesinin Türkiye için ticari potansiyelini yerinde gözlemlediklerini bildirdi.

Bu bölgedeki ülkelerle aramızdaki ekonomik ve ticari ilişkilerin gelişmesi sektörün önünü de açan bir gelişme olduğunu belirten Tiryakioğlu, "Gıda ihracatında ürün kalitesi kadar önemli bir husus da lojistik konusu olduğundan, üç kıtanın kavşağındaki bu bölgeyle stratejik bir işbirliği potansiyelimiz bulunuyor. Riyad Ticaret Heyeti'nde kurduğumuz temaslardan olumlu dönüşler aldık. Hububat, bakliyat, yağlı tohumlar ve mamulleri sektöründe 7 ayda yaklaşık 270 milyon dolar ihracat yaptığımız Suudi Arabistan, Katar ve Birleşik Arap Emirlikleri'ndeki payımızı, ilerleyen dönemde daha da yukarı taşıyabiliriz." ifadelerini kullandı.

Tiryakioğlu, Ticaret Bakanlığı'nın kuraklık, verim ve kalite sorunları karşısında hem arz talep dengesinin hem de fiyat istikrarının korunması amacıyla 2021'de uygulamaya aldığı ihracat kısıtlamasını, temmuzda kaldırıldığını hatırlatarak, şunları kaydetti:

"Fakat, bu ay itibarıyla uygulamaya alınan kararlarla yüksek rekolte beklediğimiz bir dönemde nohut ihracatına tekrardan kota sınırı getirildi. Nohut ihracatında çok geniş bir yelpazede de müşteri grubumuz var. BM Gıda ve Tarım Örgütü verilerine göre 2020 yılında dünyada 15 milyon ton üretilen nohutta, Hindistan'ın ardından Türkiye'nin ikinci sırada yer alıyor ve küresel nohut ticaretinde çok yüksek bir potansiyel barındırıyor. Çünkü nohut, protein içeriğinin yüksek olması nedeniyle her geçen gün önemi artan besinlerinden biri ve tüm dünyada tüketimi artan, mutfaklardaki pek çok lezzetin de temel malzemesi."

TL'nin reel deęeri 19 ayın en dūşūęünde

Türk Lirası reel dōviz kuru endeksi, temmuz ayında bir önceki aya göre yüzde 5,5 aőaęı gerileyerek, 48,82 puan oldu. REK, böylelikle 19 ayın en dūőük seviyesine indi.

Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası (TCMB), tarafından yayımlanan verilere göre, reel efektif dōviz kuru endeksi TÜFE bazında 48,82 puan olarak hesaplandı.

Böylece endeks 2021 yılı Aralık ayında gördüęü tarihi dūőük seviye olan 47,61'den sonra en dūőük noktaya indi. Endeks, söz konusu rakamdan sonra tarihi ikinci dūőük seviyeye gelmiő oldu.

TÜFE bazlı reel dōviz kuru endeksi Haziran ayında 51,52 puandan 51,66 puana revize edildi.

Yİ-ÜFE bazlı REK temmuzda 81,44 puan oldu

Yİ-ÜFE bazlı reel efektif dōviz kuru endeksi Temmuz ayında 81,44 puan oldu. Bir önceki ayın endeksi 85,87 puandan 86,95 puana revize oldu.

Geliőmekte olan ũlkeler bazlı reel efektif endeksi 41,69 puandan 39,77 puana, geliőmiő ũlkeler bazlı reel efektif endeksi 59,61 puandan 55,82 puana geldi.

Nominal efektif dōviz kuru, Türkiye'nin dış ticaretinde önemli paya sahip ũlkelerin para birimlerinden oluşan sepete göre, Türk Lirası (TL)'nin ağırlıklı ortalama değeri olarak hesaplanıyor.

Reel efektif kurun artışı Türk Lirası'nın değer kazandığını, diğer bir anlatımla Türk mallarının yabancı mallar cinsinden fiyatının arttığını gösteriyor.

Mevduatta dolarizasyon oranı yüzde 68'e dayandı

Döviz endeksli getirisiyle KKM ile yabancı para mevduatın toplam mevduat içindeki oranı yüzde 67,7'ye yükseldi. Ekonomistlerin mevduatta dolarizasyon oranı olarak takip ettiği oran yılbaşından bu yana 5.5 puanlık artış gösterdi.

ŞEBNEM TURHAN

Türkiye'de cumhurbaşkanlığı seçimleri ikinci turu sonrasında döviz kurlarında sert yukarı hareket son günlerde yatay bir seyre döndü. Buna rağmen büyük çoğunluğu ikinci tur seçimlerinin ardından olmak üzere bu yıl dolar, TL karşısında yüzde 44,13, Euro ise yüzde 48,21 yükseliş yaşadı. Bankacılık sektöründe mevduatlarda ise dolarizasyon yılbaşından bu yana artışını sürdürüyor. Ekonomistlerin getirisi döviz endeksli değiştiği için kur korumalı mevduatı da mevduatta dolarizasyon oranı hesabına dahil ediyor. Buna göre bankacılık sektöründe mevduatta dolarizasyon yani kur korumalı mevduat ile yabancı para mevduatın toplam mevduata oranı yüzde 67,7'ye çıktı. Yılbaşında bu oran yüzde 62 seviyesinde bulunuyordu.

Yılbaşına göre 5.5 puanlık artış

Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumu'nun (BDDK) haftalık verilerine göre bankacılık sektöründe toplam mevduat 28 Temmuz haftası itibariyle 12 trilyon 539 milyar 477 milyon liraya yükseldi. KKM dahil TL mevduat 7 trilyon 177 milyar 132 milyon lira olurken kur korumalı mevduat ise 3 trilyon 132 milyar 468 milyon liraya çıktı. Yabancı para mevduatlar ise 5 trilyon 362 milyar 344 milyon lira oldu.

Ekonomistler kur korumalı mevduatı, getirisinin döviz endeksli olması nedeniyle yabancı para mevduat ile birlikte değerlendiriyor. Verilere göre KKM hariç TL mevduatın toplam mevduat içindeki oranı yüzde 32,25 olarak hesaplanırken, kur korumalı mevduatın toplam mevduat içindeki oranı yüzde 24,98'e yükseldi. Yabancı para mevduatın toplam mevduat içindeki oranı ise yüzde 42,76 oldu. Böylece ekonomistleri mevduatın dolarizasyon oranı olarak takip ettikleri kur korumalı mevduat ile yabancı para mevduatın toplam mevduat içindeki oranı da yüzde 67,74'e çıktı. Bu yılbaşına göre 5.5 puanlık bir artışa işaret ediyor.

KKM hariç TL mevduatın toplam mevduat içindeki oranı yılbaşında yüzde 37,74 seviyesinde bulunuyordu. Mart ayının son haftalarında KKM hariç TL mevduatın payı yüzde 42'nin üzerine yükselmişti. Kur korumalı mevduatın ise toplam mevduat içindeki oranı yılbaşında yüzde 15 seviyelerindeyken hızla yükseliş gösterdi ve 28 Temmuz itibarıyla yüzde 25'e kadar yükseldi. Yabancı para mevduatın toplam mevduat içindeki oranı yılbaşında yüzde 46,8 iken 28 Temmuz itibarıyla yüzde 42,8'e geriledi. Ancak KKM'deki artış nedeniyle mevduatta dolarizasyon oranı yılbaşına göre yükseliş gösterdi.

Dolar/TL tahminleri yükseliyor

Bu hafta daha yatay bir seyir izlese de döviz kurlarına yönelik yılsonu beklentileri de yükseliyor. Deutsche Bank, yıl sonu için dolar/ TL tahminlerini 27 TL'den 32 TL'ye yükseltti. Banka analistleri 2024 sonu dolar/TL tahminlerini ise 35 olarak açıkladı. Banka analistleri, gerçekleştirdikleri revizyonlarla ilgili fiyat artış trendine ve "politika yapıcıların enflasyon daha sürdürülebilir bir patikaya döndürmede karşılaştıkları zorluklara" atıfta bulundu. Analistler 2024 sonu dolar/TL tahminlerini ise 35 olarak açıkladı.

HSBC de daha önce 27 olan dolar/ TL tahminini 29'a yükseltmişti. Banka stratejistleri Murat Toprak ve Charlotte Ong yüksek enflasyon beklentilerine atıfta bulunarak 2024 için 32 seviyesinde dolar/TL tahmini yaptı.

Sadece yabancı kurumlar değil yurtiçindeki kurumların da yılsonuna yönelik dolar/TL tahminleri yükseltiliyor. İş Yatırım son Para Politikası Kurulu toplantısı sonrasında piyasa tahminlerinin altında kalan faiz adımları nedeniyle 30,00 TL olan (haziranda 28 TL) 2023 sonu dolar kuru tahminini 32 TL'ye yükseltmişti.

• 3 aya kadar vadeli TL mevduat faizinde düşüş

TL mevduat faizleri ise Merkez Bankası'nın sadeleştirme adımları kapsamında gerilemesini sürdürüyor. Merkez Bankası verilerine göre ortalama haziran ortasında yüzde 40'ın üzerine kadar yükselen 3 aya kadar vadeli TL mevduat oranı yüzde 30'un altına geriledi. Verilere göre 28 Temmuz itibarıyla 3 aya kadar vadeli TL mevduat faizi ortalama yüzde 29,32'ye indi. 6 aya kadar vadeli TL mevduat faizi ise 28 Temmuz haftasında bir önceki haftaya göre 2.6 puan artışla yüzde 26,76'ya çıktı.

Demir ve demir dışında ihracat 7 milyar doları aştı

Demir ve demir dışı metaller sektörünün ocak-temmuz döneminde ihracatı 7,4 milyar dolara ulaştı.

İstanbul Demir ve Demir Dışı Metaller İhracatçıları Birliği'nden (İDDMİB) yapılan açıklamaya göre, demir ve demir dışı metaller sektörünün temmuz ayı ihracatı bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 1,1 artışla 989 milyon dolara ulaştı.

Sektörün ocak-temmuz dönemi ihracatı ise geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 14,8 düşüşle 7,4 milyar dolar olarak gerçekleşti. Buna göre, demir ve demir dışı sektörü genel ihracattan yüzde 6 pay alarak sanayi sektörleri arasında en çok ihracat gerçekleştiren 6. sektör oldu. Sektörün, söz konusu dönemde birim ihrac fiyatı ise 4,75 dolar oldu.

142,4 milyon dolarla en fazla ihracat Almanya'ya yapıldı

Açıklamada görüşlerine yer verilen Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) Başkan Vekili ve İDDMİB Yönetim Kurulu Başkanı Çetin Tecdelioğlu, sektörün temmuz ayında 142,4 milyon dolarla en fazla ihracatı Almanya'ya yaptığını, 50,8 milyon dolarla ABD'nin ikinci, 49,7 milyon dolarla İtalya'nın üçüncü sırada yer aldığını belirtti.

Temmuz ayında, sektörün en çok ihracat yaptığı bölge olan Avrupa Birliği ülkelerine ihracatın 517,8 milyon dolar olarak gerçekleştiğini vurgulayan Tecdelioğlu, "Ocak-temmuz döneminde alt sektör ihracatında en fazla ihracat 2,95 milyar dolarla alüminyum ürün grubunda oldu. Alüminyum sektörünü, 1,4 milyar dolar ile demir çelik

07.08.2023

mamulleri, 1,3 milyar dolar ile metal eşyalar ve 1,2 milyar dolar ile bakır ürün grupları takip etti." ifadelerini kullandı.

Uzak Ülkeler Stratejisi kapsamında ihracat pazarlarını çeşitlendireceklerini aktaran Tecdelioğlu, şöyle devam etti:

"Yeni kazandığımız pazarlara yönelik yaptığımız çalışmaların ise meyvelerini toplayacağımıza inanıyoruz. Bu süreçte en çok ihracat gerçekleştirmiş olduğumuz ve hedeflerimizi artırdığımız Avrupa Birliği ülkelerinden siparişlerin de artmasını bekliyoruz. Ayrıca Suudi Arabistan, Mısır ve Körfez ülkeleriyle diplomatik iyileştirmelerin hızlanmasıyla ihracatımızın canlılık kazanacağını ümit ediyoruz."

Tecdelioğlu, hedef pazarlara Alım Heyetleri ve UR-GE projeleri ile sektörel ticaret heyetleri düzenlemeye, prestijli fuarlara milli katılımlar ve info katılımlar gerçekleştirmeye devam edeceklerini kaydetti.

Şimdiden 2022'nin aynı aylarına kıyasla daha fazla etkinlik gerçekleştirdiklerini belirten Tecdelioğlu, "İhracatın artması için yatırıma devam etmemiz gerektiğini biliyoruz. Yatırımı, dolayısıyla büyümeyi sürdürebilmek için ihracatçının krediye ulaşmasını kolaylaştırmalıyız." görüşlerini bildirdi.

Kabine kritik gündem maddeleriyle ilgili toplanacak

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi bugün toplanıyor. Kritik toplantıda JP Morgan yatırımcı toplantısının yankıları, orta vadeli plan hazırlıkları, enflasyonla mücadele ve fahiş fiyat deneyimlerinin yanı sıra toplu sözleşme görüşmelerinde gelinen son durumun görüşülmesi bekleniyor.

Kabine iki haftalık aranın ardından Beştepe'de bir araya gelecek. Cumhurbaşkanı Erdoğan'ın başkanlığındaki toplantıda iç ve dış politikadaki gündem maddeleri görüşülecek.

Ekonominin 3 yıllık yol haritasını belirleyecek orta vadeli plan hazırlıklarında gelinen son durum kabinenin gündeminde olacak.

Öte yandan Mehmet Şimşek ve Hafize Gaye Erkan'ın katıldıkları JP Morgan'ın düzenlediği yatırımcı toplantısına dair çıktılar ve yatırım ortamının iyileştirilmesi için alınacak tedbirlerin de kabinede ele alınması bekleniyor.

Kabinede fahiş fiyat denetimleri ve enflasyonla mücadeleye de ayrı bir parantez açılması bekleniyor. Memurların ve memur emeklilerinin mali, sosyal haklarını belirleyen toplu sözleşme görüşmelerindeki son durum da kabinede değerlendirilecek başlıklar arasında olacak. 2024-2025 yıllarının zam oranlarının ele alındığı süreçte, 14 Ağustos'ta kamu işverenin ilk teklifi sunması bekleniyor. Öncesinde Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Işıkhan'ın toplantıda sunum yapması bekleniyor.

07.08.2023

Ekonomideki gidişatın yanı sıra Kahramanmaraş merkezli depremlerin ardından geride kalan 6 ayda, bölgede süren çalışmalara ilişkin son bilgiler de kabine toplantısında paylaşılacak.

Dış politikaya dair gündem maddeleri

Dış politikanın önde gelen başlıklarından biri Rusya Devlet Başkanı Putin'in Türkiye ziyareti olacak. Putin'in temaslarına ilişkin hazırlıklar gözden geçirilecek.

Toplantıda Karadeniz Tahıl Girişimi'nin canlandırılmasına yönelik çabaların da gündeme gelmesi bekleniyor.

Öte yandan, Güney Kafkasya'daki gelişmeler ve Azerbaycan ile Ermenistan arasındaki normalleşme süreci de toplantının gündeminde olacak.

İsveç başta olmak üzere bazı Batı ülkelerinde Kur'an yakma eylemleri öncelikli başlıklar arasında olacak.

Yüksek enflasyonun nedeni de çözümü de siyasi

Maruf BUZCUGİL

07 Ağustos 2023 Pazartesi

Yaklaşık iki yıldır uygulanan seçim ekonomisinin yükselmesini göze aldığı enflasyon en büyük sorunumuz. Mayıs seçimleri öncesinde muhalefetin de seçim ekonomisi ateşinin büyümesine katkıda bulunduğunu hatırlamakta yarar var. Sadece ekonomik değil sosyal bir sorun olarak da karşımıza çıkıyor enflasyon canavarı. Hayatın her alanını olumsuz etkiliyor.

Turizm mevsiminin ortasındayız ve hala artan maliyetler nedeniyle en iddialı olduğumuz alanda rekabet gücümüzün nasıl zayıfladığını konuşuyoruz. Her yıl “tarla ürünü çıkacak sebze-meyve fiyatları ucuzlayacak” diye ipe çektığımız yaz aylarında bu kez çarşı pazarda mazot zammı çarpmış domates, karpuz fiyatlarını dehşetle izliyoruz. Hissettiğimiz hayat pahalılığını yansıtmadığını düşündüğümüz TÜİK endekslerinde bile Temmuz’daki aylık artış sebze grubunda yüzde 20’yi, meyve grubunda yüzde 15’i geçmiş durumda. TÜİK bir süredir ürün bazında fiyat artışlarını açıklamıyor olsa da çarşıda pazarda karşımıza çıkan etiketler hep aklımızda.

Enflasyon karşısında sürekli güncellenmek zorunda olan maaş ve ücretler fiyat artışlarına yetişemiyor. Ücret artışları, bordrolara ve hesaplara yansiyana kadar erimeye başlıyor. Enflasyon karşısında sermayeleri eriyen, ciroları aynı hızda artmayan şirketler çalışanlarının ücret artışlarını yansıtmakta zorlanıyor. Merkez Bankası’nın internet sitesinde mevcut metinlerde belirtildiği gibi ücret güncellemeleri “enflasyon ataleti” de yaratıyor.

Bütün sorunların anası enflasyonla ödünsüz mücadele tek çözüm ama siyasi maliyeti iyi bilindiği için kökten çözüm de hep seçim kaygılarına takılıyor.

21 yıllık kesintisiz döneminin yarısından çoğunu tek haneli veya tek haneye yakın enflasyonla geçirmiş AK Parti iktidarı şimdi yeni ekonomi yönetimiyle seçim ekonomisinin azdırdığı enflasyonla mücadeleye hazırlanıyor. Ancak 2024 baharında yapılacak yerel seçimler iktidarı enflasyonla bütüncül mücadeleye hemen değil

yılbaşına kadar sürececek yumuşak geçiş döneminin ardından başlanmasına yönelmiş bulunuyor.

Rasyonel zeminden nasıl uzaklaştık?

Enflasyonla mücadelenin merkez üssü TCMB'nin Başkanı Hafize Gaye Erkan'ın verdiği takvime göre "dezenflasyon" süreci geçiş döneminin ardından 1 Ocak 2024'de başlayacak. Hazine ve Maliye Bakanı Mehmet Şimşek de Temmuz ayı verilerini değerlendirdiği mesajında enflasyonda düşüşün 2024 yılı ortalarında başlayacağına işaret etti. Şimşek'in göreve başlarken vurguladığı "rasyonel zemin"den uzaklaşılmasının en önemli sonucu enflasyon. Ders çıkarılabilmesi için dezenflasyon sürecine geçiş döneminde bu noktaya nasıl gelindiğinin, siyasetin ekonomiyi nasıl teslim aldığına açıkça tartışılması gerekiyor. Yasalarla fiyat istikrarını sağlama, koruma, kollama görevi üstlenmiş Merkez Bankası'nın da ibret almamız için fiyat istikrarını bozucu kararların neler olduğunu, enflasyonu göze alan yaklaşımların gelecekte bir daha hiç belirmemesi için tek tek anlatması gerekiyor.

■ Sosyal medya diplomasiyi de geleneklerin dışına itti

Dijital dönüşümün hayatın her alanında karşımıza çıkarttığı, günden güne büyüttüğü sosyal mecralar, diplomasi geleneklerini, diplomatların alışlagelmiş çabalarını da derinden etkilemiş. Türkiye'deki görev süresini tamamlayan Fransa'nın Ankara Büyükelçisi Hervé Magro ülkesine dönmeden önce yaptığımız söyleşide deneyimli bir diplomat olarak bu durumdan yakındı.

Magro, "Sosyal medya vb. unsurlar gelişti, mesleğimizi yapış şeklimizde de değişiklikler oldu. Eskiden bir konu olduğunda rapor yazıyorduk, yanıt geliyordu (zaman alıyordu) ama şimdi her saniye bir şey oluyor ve her saniye yanıtlar geliyor." dedi. Yeni görev yeri Beyrut'a gitmeye hazırlanan Magro, "sosyal medya diplomatik yaklaşımları etkiledi mi?" Sorumuza "Elbette etkiledi. Bu durum sanırım yeni bir zorluk ama mesleğimiz bu." yanıtını verdi. Dışişleri bakanlığımız başta olmak üzere tüm dünyada diplomatların bu araçları kullanarak yeni diplomasi yöntemleri geliştireceklerinden kuşkumuz yok.

■ Ankara, Gordion düğümünü markalaştırıyor...

Her alanda düğüm üstüne düğümlerin atıldığı yer olan Ankara, asla çözülemez denilen düğümlerin de geleneksel çözüm adresidir. Bilindiği gibi söylencelerde Büyük İskender'in kılıçla çözdüğü düğümlerle anılan Polatlı yakınlarındaki Gordion antik kenti de Ankara'dadır. Ankara Ticaret Odası (ATO) uzun süredir Gordion'u tarih ve kültür turizmi merkezlerinden biri haline getirmek için uğraş veriyor. ATO, Dışişleri Bakanlığı'nın da desteği ile Gordion'un UNESCO'nun Dünya Kültür Mirası listesine alınabilmesi için çalışıyor. ATO Başkanı Gürsel Baran, "Gordion Düğümü Efsanesi"ne atıfta bulunarak "Milattan önce Büyük İskender'in Gordion düğümünü kılıcıyla kesmesine ilişkin efsaneye göre, dünyaya hâkim olmanın yolu Gordion'un düğümünü

07.08.2023

çözmekten geçer. Bugün ise dünyaya hâkim olmanın yolu tarihi ve kültürel değerlerimize sahip çıkarak, ekonomiyi geliştirmektir.” diyor. Eylül ayında S.Arabistan’ın Riyad kentinde yapılacak UNESCO toplantısında Gordion’un Dünya Kültür Mirası listesine alınması bekleniyor.

Kurda yaşanan artış ihracata doping olmadı

Naki BAKIR

07 Ağustos 2023 Pazartesi

1 dolar + 1 eurodan oluşan döviz sepeti haziran-temmuz döneminde TL'ye karşı yüzde 35,4 değerlendirildi. Başka deyişle TL iki ayda döviz sepeti karşısında yüzde 26,1 değer kaybetti. Rekor değer kaybı dış ticarete etkisine dair öncü gösterge niteliğindeki temmuz ayı gerçekleştirmeleri, ihracatta umulan canlanmanın olmadığını, aksine ithalatın daha hızlı arttığını gösterdi.

Yönetim değişikliği sonrası Merkez Bankası'nın kura müdahalelerinin gevşemesi ile haziran ve temmuz aylarında yaşanan rekor değer kaybının, beklendiği gibi ihracatı şahlandırıcı etkisi henüz görülmezken, aksine temmuz ayında ithalat faturasını ihracat gelirinden daha fazla büyüttüğü belirlendi.

Mayıs ayının son haftası tamamlanan 2023 genel seçimlerinin ardından kurlar yükselişe geçmiş, haziran ayı başında ekonomi yönetimi ve Merkez Bankası'nda gerçekleşen görev değişikliklerinin ardından da bu hareket artarak devam etmişti.

Gün ağırlıklı ortalamalara göre 1 dolar + 1 eurodan oluşan döviz sepeti bazında haziran ayında yüzde 16,78, temmuz ayında da yüzde 15,87 oranında kur artışı yaşandı. Böylece iki ayda döviz sepeti TL karşısında yüzde 35,4 değer kazandı. Başka deyişle TL iki ayda dolar + euro sepetine karşı yüzde 26,1 ile rekor düzeyde değer kaybetti.

İlk yedi ayda dış ticaretin seyri (Milyar \$)												
	Döv. Sep. Aylık ort. Değ., %	İhracat			İhracat			Dış Tic. Açığı			İhrc./İth., %	
		2022	2023	Değ., %	2022	2023	Değ., %	2022	2023	Değ., %	2022	2023
Ocak	1,60	17,6	19,3	10,2	27,8	33,6	20,7	-10,3	-14,3	38,7	63,0	57,5
Şubat	0,16	19,9	18,6	-6,6	27,9	30,7	10,1	-8,0	-12,1	51,9	71,4	60,5
Mart	0,62	22,6	23,6	4,3	30,9	31,9	3,4	-8,3	-8,4	1,0	73,2	73,9
Nisan	3,04	23,3	19,3	-17,3	29,5	28,1	-4,8	-6,1	-8,8	42,8	79,1	68,7
Mayıs	1,63	18,9	21,6	14,3	29,6	34,2	15,6	-10,7	-12,6	17,8	64,0	63,3
Haziran	16,78	23,4	20,9	-10,5	31,6	26,1	-17,5	-8,2	-5,2	-37,3	73,9	80,2
Temmuz	15,87	18,5	20,1	8,4	29,2	32,5	11,1	-10,7	-12,4	15,7	63,4	61,9
Ocak-Tem.	45,09	144,2	143,4	-0,5	206,5	217,1	5,1	-62,3	-73,6	18,2	69,8	66,1

Ülke gruplarına göre dış ticaret (Temmuz; Milyon \$)						
	İhracat			İthalat		
	2022	2023	Değ. (%)	2022	2023	Değ. (%)
Avrupa Birliği 27	7.381,9	8.627,0	16,9	7.388,4	10.028,7	35,7
Diğer Avrupa (AB Hariç)	2.803,7	3.030,4	8,1	6.825,1	7.347,9	7,7
Diğer Asya	1.267,1	1.401,1	10,6	7.452,6	8.648,2	16,0
Kuzey Amerika	1.434,8	1.444,3	0,7	1.561,9	1.675,8	7,3
Yakın ve Orta Doğu	3.138,6	3.397,5	8,2	1.609,2	1.497,6	-6,9
Güney Amerika	291,4	243,7	-16,4	990,7	726,2	-26,7
Kuzey Afrika	975,7	961,0	0,5	404,1	682,5	68,9
Diğer Afrika	772,7	615,5	-20,3	238,5	232,5	-2,5
Orta Amerika ve Karayipler	303,0	233,3	-23,0	132,9	135,9	2,3
Avustralya ve Yeni Zelanda	76,5	83,6	9,3	187,2	118,0	-37,0
Diğer Ülke ve Bölgeler	91,1	35,8	-60,7	2.447,9	1.382,7	-43,5
DÜNYA	18.536,5	20.093,2	8,4	29.238,6	32.476,0	11,1

İthalat ihracattan hızlı arttı

İhracatın yüzde 8,4, ithalatın yüzde 11,1 arttığı temmuzda aylık 12,4 milyar dolar açık verilirken, en büyük partner olan AB ile euro ağırlıklı dış ticarete ithalat artışı ihracattakini ikiye katladı. Kurdaki yükselişin ihracattan çok ithalat faturasını kabartmasının nedeni olarak, üretimdeki ithal girdi bağımlılığı ve birçok ithal tüketim malında talep esnekliğinin sınıra yakın oluşu gösteriliyor.

Kur şokunun damgasını vurduğu haziran ayında ihracat, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 10,5 azalarak 20,9 milyar dolar, ithalat yüzde 17,5 azalışla 26,1 milyar dolar olmuş, aylık bazda 8,2 milyar dolar dış ticaret açığı verilmişti.

Mayıs sonlarında başlayan, özellikle haziran ayına damgasını vuran kur artışları, temmuz ayının sonlarına doğru hız keserek görece istikrar kazanmakla birlikte eriştiği yüksek platoda kalmaya devam ediyor.

İhracat-ithalat siparişlerinin alınma tarihi, vadesi, gerekli yasal işlemler ve diğer süreçler nedeniyle kurlardaki yükselişin fiyatlara yansımalarının 1-2 ay içinde hissedilmeye başlayacağı, bu nedenle değer kaybının etkisine dair ilk sonuçlar için temmuz ayından itibaren alınacak dış ticaret verilerine bakılması gerektiği belirtiliyor.

Yeni açıklanan temmuz ayı gerçekleştirmelerine bakıldığında ise ihracatta geçen yılın aynı ayına göre yüzde 8,4 oranında bir artış olduğu, buna karşılık ithalatın ise yüzde 11,1'le daha hızlı arttığı dikkati çekiyor.

Temmuzdaki aylık 20,1 milyar dolarlık ihracata karşılık aylık ithalatın 32,5 milyar dolara ulaştığı ve buna bağlı olarak bir ayda 12,4 milyar dolarla oldukça yüksek bir dış ticaret açığı verildiği görülüyor. Geçen yıl temmuz ayında yüzde 70'e yaklaşan ihracatın ithalatı karşılama oranının da bu yıl rekor değer kaybına rağmen aynı ayda yüzde 66,1'e düştüğü dikkati çekiyor.

AB ile makas daha da açıldı

Yüksek oranlı değer kaybının, Türkiye'nin dış ticarete en büyük partneri olan 27 AB ülkesine karşı verdiği açığı daraltması beklenirken, tersine ihracat-ithalat makası temmuz ayında aleyhte daha da açıldı.

Dış ticaretin ağırlıklı euro ile yapıldığı bu ülkelere yapılan ihracat geçen yılın aynı ayına göre yüzde 16,9 artışla 8,6 milyar dolar olurken, bu ülkelere ithalat yüzde 35,7 artışla 10 milyar doları aştı.

Böylece geçen yılın aynı ayında ihracatla ithalatın neredeyse başa baş gerçekleştiği bu ülke grubuna karşı bu yıl aynı ayda 2,6 milyar dolarlık açık verildi. AB ülkelerinden yapılan ithalattaki artışın bu ülkelere ihracattaki artışı ikiye katlaması ile dış ticarete aleyhteki makas daha da açıldı.

Dış ticaretin daha çok dolar ile yapıldığı diğer Avrupa ülkelerinde ise ihracat ve ithalat artışı yaklaşık başa baş gerçekleşti. Bu ülkelere ihracat temmuzda yüzde 8,1'lik bir artışla 3 milyar dolar civarında gerçekleşirken, aylık ithalat da yüzde 7,7 artışla 7,3 milyar dolar oldu, aleyhteki makas devam etti. Avrupa'dan sonra en fazla dış ticaretin yapıldığı "diğer Asya ülkeleri"ne ihracat temmuzda yüzde 10,6 artışla 1,4 milyar dolar olurken, büyük bölümü Rusya ve Çin'den olmak üzere bu ülkelere yapılan ithalat yüzde 16 artışla 8,6 milyar dolara ulaştı.

Bu ülke grubuna karşı geçen yılın aynı ayına göre 1,1 milyar dolar daha fazla dış ticaret açığı verildi. Temmuzda en iyi performans ise Yakın ve Orta Doğu ülkeleri ile olan dış ticarete yaşandı. Bu ülkelere ihracat yüzde 8,2 artarak 3,4 milyar dolara çıkarken, bu ülkelere ithalat yüzde 6,9 azalarak 1,5 milyar dolara geriledi ve aylık bazda 1,9 milyar dolar dış ticaret fazlası elde edildi.

İthal girdi bağımlılığı

Kurdaki yükselişin ihracattan çok ithalat faturasını kabartmasında başlıca faktör olarak, üretimdeki ithal girdi bağımlılığı, başka deyişle iç piyasa ve ihracata yönelik üretim yapabilmek için gerekli ithal girdilere bağımlılık gösteriliyor.

Temmuz ayı verilerine bu gözle bakıldığında ithalatın en büyük bölümünü oluşturan hammaddeler (ara malları) için ödenen faturanın geçen yılın aynı ayına göre yüzde 3,9 küçülmekle birlikte, yüksek düzeyini koruduğu görülüyor. Aylık ithalatın 22,7 milyar dolarla yüzde 70'e yakın bölümünü ara malları oluşturuyor.

Temmuzda yapılan toplam ihracatın; aynı aydaki toplam ithalatın yüzde 66,1'ini karşılarken, sadece ara malı ithalatına ödenen faturanın da ancak yüzde 88,8'ini karşılayabildiği dikkati çekiyor. Aramalı ithalatında geçen yılın aynı ayına göre küçük oranlı azalma ise üretimde frene basma şeklinde yorumlanıyor. İthal tüketimde fatura ikiye katlandı Öte yandan, rekor değer kaybı sonrası sürece ilişkin gösterge niteliğindeki temmuz ayı dış ticaret verilerinde dikkat çeken bir başka ayrıntı da tüketim malı ithalatına ödenen aylık faturanın ikiye katlanması oldu.

Geçen yıl temmuzda 2,4 milyar dolar olan aylık tüketim malı ithalatı, kurlardaki yükselişe rağmen, bu yıl aynı ayda 4,7 milyar dolara ulaştı. Aylık ithalat faturasında tüketim mallarının geçen yıl temmuzda yüzde 8,1 olan oranı, bu yıl aynı ayda yüzde 14,5'e yükseldi. Yaşanan kur şokuna rağmen tüketim malı ithalatında yaşanan rekor artışın, birçok üründe talep esnekliğinin sıfır ya da sıfıra yakın oluşu gösteriliyor.

Petrol ve gaz gibi ithal ikamesi neredeyse olmayan ürünler yanında sanayinin kullandığı işlenmiş-işlenmemiş ara mallarının ağırlık oluşturduğu ithal girdi bağımlılığının yüksek düzeyi, dolayısıyla mevcut üretim süreçlerinin bu girdilerin ithalini zorunlu kılması ve ayrıca talep esnekliği düşük ithal tüketim malları nedeniyle, kur artışlarının orta vadede ihracattan çok ithalatın faturasını ve dolayısıyla dış ticaret açığını büyütücü etki yapmaya devam edeceği öne sürülüyor.

Abdulkadir Selvi

Hedef 1 milyon Suriyeliyi geri göndermek

TÜRKİYE düzensiz göç ve Suriyeli sığınmacıların geri gönderilmesi konusunda çok kararlı bir politika yürütüyor.

Bu yıl içinde artı 1 milyon Suriyeli sığınmacı daha geri gönderildi. Düzensiz göçle mücadele konusunda İstanbul Valisi Davut Gül ve İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya'nın çabaları sonuç vermeye başladı. Davut Gül, "Kısa süre içinde düzensiz göç İstanbul'un gündeminden çıkacak" dedi. Bakan Yerlikaya, "Ekim-kasım aylarında düzensiz göçle ilgili farklı şeyler konuşacak noktaya ulaşacağız" demişti. İstanbul pilot bölge olacak ama ekim ayından itibaren Suriye'ye geri dönüşlerin hızlanması bekleniyor.

HALEP'E DÖNÜŞ

Bunun için Erdoğan-Esed görüşmesi önemli olacak. Çünkü öncelik briket evlerden ziyade Suriyelilerin kendi evlerine dönüşünü sağlamak. Bizdeki Suriyelilerin önemli bölümünü Halep'ten gelenler oluşturuyor. Onların Halep'e güvenli bir şekilde dönüşünün sağlanması ve verilen güvencelerin takip edilmesi gerekiyor. Bu insanlar rejimin ve terör örgütlerinin kucağına bırakılamaz. O nedenle Türk ve Suriye askerinin koordinasyon içinde olacağı güvenlik noktaları oluşturulması gerekiyor.

KIRMIZI ÇİZGİ

Suriye rejimi önşart olarak Fırat Kalkanı, Zeytin Dalı ve Barış Pınarı bölgesindeki Türk askerinin çekilmesini ileri sürüyor ama bu son şart olur. Suriye topraklarındaki askeri varlığımız bizim müzakereye açık olmayan kırmızı çizgimiz.

PUTİN ZİYARETİNDEN NE BEKLENİYOR

UKRAYNA Devlet Başkanı Zelenski'nin şov yapmak için Türkiye'den giderken Azov Taburu komutanlarını yanında götürmesi, İsveç'in NATO üyeliğine onay vermemiz, Rusya'nın tahıl koridorundan geri çekilmesi nedeniyle Rusya Devlet Başkanı Putin'in Türkiye ziyareti üzerinde soru işaretleri oluşmuştu. Buna bir de Putin'in savaş başladıktan bu yana Çin ve Hindistan dışında Rusya dışına çıkmaması ve savaş halindeki bir ülkenin devlet başkanı olarak suikast endişesi taşınması eklenince Putin ziyareti bir bilmeceye dönüşmek üzereydi. Bu belirsizliği ortadan kaldıran ilk adım Cumhurbaşkanı Erdoğan ile Putin'in telefonla görüşmesi oldu. Beklenenden sıcak ve verimli geçen bir görüşme olduğu söylendi. İkinci adım ise Putin'in Türkiye'yi ziyareti olacak.

AĞUSTOSUN SON HAFTASI

Bütün dünyanın gözünün bu ziyaretin üstünde olacağından kuşku yok. Putin'in ağustosun son haftasında Türkiye'de olması bekleniyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Putin'le görüştüktan sonra BM Genel Kurulu için ABD'ye uçacak. Erdoğan eğer BM toplantısı için gideceği ABD'de Başkan Biden'la görüşürse kısa süre içinde hem Putin'le hem Biden'la görüşen tek dünya lideri olacak.

GÜNDEM NE OLACAK

Peki Putin'in ziyaretinde masada ne olacak?

- 1- İlk sırada Tahıl Koridoru geliyor. Cumhurbaşkanı Erdoğan, Rus tahılının yoksul Afrika ülkelerine Türkiye'de buğday haline getirildikten sonra gönderilebileceği teklifinde bulundu. Putin'in Tahıl Koridoru'nda bir jest yapması bekleniyor. Şık olur.
- 2- İki ülke arasındaki ticari ilişkiler.
- 3- Zengezur Koridoru ve Türkiye-Azerbaycan-Ermenistan arasındaki ilişkiler.
- 4- Suriye konusu.

ESED'LE GÖRÜŞME

Suriye ile ilişkilerin artık devlet başkanı düzeyine yükseltilmesi öngörülüyor. Hakan Fidan'ın MİT Başkanlığı döneminde istihbarat servisleri arasında kurulan ilişki Mevlüt Çavuşoğlu'nun Suriye Dışişleri Bakanı ile görüşmesiyle sonuçlanmıştı. Nisan-mayıs aylarına Erdoğan-Esed görüşmesi öngörülüyordu. Olmadı. Esed'in seçimleri Kılıçdaroğlu'nun kazanacağı düşüncesi mi etkili oldu bilemiyorum. Erdoğan seçimden zaferle çıkınca başta Biden olmak üzere dünya liderleri tebrik etmek için sıraya girmişti. Esed yaptığı hesabın yanlış olduğunu anlamıştır. Ama önünde ikinci bir fırsat var. Eğer Esed-Erdoğan görüşmesi gerçekleşirse iki ülke ilişkilerinin normalleşmesi açısından kritik bir eşik aşılmış olur. Buna en çok Esed'in ihtiyacı var.

BÖYLE LİDERLİK OLUR MU

CHP'de Baykal'ın kaset olayından sonra en büyük kriz yaşanıyor. Liderlik krizi.

Kılıçdaroğlu'na, böyle liderlik olur mu?

1- Özgür Özel'in yanında milletvekillerine parti içi konuları medyanın önünde konuşmayın, bunu yapanlarla yolumuzu ayırırız dediniz, Özgür Özel birkaç gün sonra Cumhuriyet gazetesine konuştu. Halk TV'ye yayına çıktı. Ne yapacaksınız?

2- Gökhan Günaydın CHP Grup Başkanvekili olarak Zoom toplantısına katıldı. Gökhan Günaydın MYK toplantısına gelince Faik Öztrak başta olmak bazı genel başkan yardımcılarını toplantıya katılmak istemiyor. Kılıçdaroğlu, "Ben görüşeceğim" diyor. Gökhan Günaydın'la görüşüyor. Sonra toplantıya katılmasını istiyor. MYK'da Faik Öztrak, Gökhan Günaydın ve Özgür Özel'e tepki gösteriyor. Zoom toplantısına katılmalarını eleştiriyor. Kılıçdaroğlu sessiz bir şekilde dinliyor.

3- Ümit Özdağ ile gizli anlaşma. Kılıçdaroğlu, gizli anlaşmayı parti sözcüsünden de gizlediği için Faik Öztrak, "Zafer Partisi ile kamuoyuna açıklanan bir protokol yapıldı. İki protokolde de İçişleri Bakanlığı ve MİT ile ilgili bir madde yer almadı" dedi. Ama gerçek Ümit Özdağ'ın iddia ettiği şekilde çıkınca Öztrak zor durumda kaldı.

4- Kılıçdaroğlu, "Geçmişini temiz birisi olsa görevi bırakırım" diyerek CHP ailesini töhmet altında bıraktı.

BİR TEK KILIÇDAROĞLU TEPKİ GÖSTERMEDİ

Disney Plus'un Atatürk belgeselini yayınlamama kararına her kesimden sert tepki geldi. Ermeni sanatçımız Fedon Türk bayrağı tişörtüyle Disney'e çok şık bir cevap verdi. Peki Disney'e tepki göstermeyen kim kaldı? Atatürk'ün koltuğunda oturan Kılıçdaroğlu kaldı. Ota çöpe açıklama yapan Kılıçdaroğlu, Atatürk konusunda sesini bile çıkarmadı.

HANİ TALİBAN GELECEKTİ

BU seçimlerde iktidar aleyhinde yürütülen kampanyalardan biri de, "AK Parti iktidara gelirse Türkiye Taliban olacak. Kadınlar evlerinden çıkamayacak" şeklindeydi. Taliban Afgan kadınlara ne yapıyorsa hepsi tek tek Türk kadınına uyarlanıyordu. Doğrusu muhalif kadın seçmenlerin bir kısmında bu propaganda etkili de oldu. Sonuçta seçimi AK Parti kazandı. Ne oldu? Merkez Bankası Başkanlığı'na ilk kez bir kadın başkan atandı. Hafize Gaye Erkan, Merkez Bankası Başkanı oldu.

Hafize Gaye Erkan - Gökçen Fırat

KADIN AMİRAL

Geçen haftaki YAŞ toplantısında ilk kez bir kadın, amiral oldu. Kurmay Albay Gökçen Fırat amiralliğe yükseltildi, TSK tarihinde ilk kez bir kadın tuğamiral oldu. Cumhurbaşkanı Erdoğan, "İlk defa Silahlı Kuvvetler'de böyle bir kızımızın albaylıktan generalliğe, amiralliğe terfi etmesi ayrı bir güzellikti. Ben kendisini kutluyorum, tebrik ediyorum. İnşallah bundan sonraki şûralarda bunun devamı gelecektir" dedi. Hani Türkiye Taliban oluyordu? Hani kadınların evlerinden dışarı çıkması yasaklanacaktı. Ne oldu?

İbrahim Kahveci

Negatif faizin politik maliyeti

Önce faiz nedir? sorusuna bir cevap bulmamız gerekir. Faiz sermayenin getirisi olarak tanımlansa da vazgeçilen harcamanın getirisi olarak da anlam ifade edebilir.

Tarihteki faiz reel bir getiridir. Çünkü o zamanlarda para altın gibi değeri pek değişmeyen değerli metallere dayanıyordu. Yan para demek mal (ürün) demektir...

Bugün para bir senetten ibarettir. Değeri reel değil, nominaldir. Yani bugün 100 liranız ile aldığınız ürünleri enflasyon var ise gelecek yıl 150 liraya alabiliyorsunuz. O zaman 100 liranın mal karşılığı bir yıl sonra 150 liraya çıkmış ise bu aradaki nominal fark faiz midir?

Diyanet olsun İslami bir çok konuşmacılar olsun bu ayrıntıya hiç girmiyorlar. Oysa asıl mesele bu ayrıntıda yer alıyor.

Reel para üzerinden düşündüğünüzde 100 altınınız faizle 150 altın oluyorsa bu +50 altın faizdir ve reeldir. Ama 100 TL'niz ile 20 kurşun kalem alabiliyorken seneye bunu 150 liraya alabiliyorsanız 50 liralık fark reel açıdan sıfırken faiz nasıl olur? Ya da tüketimden vazgeçerek tasarruf ettiğiniz sermaye 100 liradan MB faiziyle 117,5 liraya yükseldiğinde ama kalem fiyatı 150 liraya çıktığına göre kaybettiğiniz 32,5 lira kimin kazancı oldu?

Tüketim yerine tasarruf yapıp sizden çalınan 32,5 lira kimin cebine girdi? Siz tasarruf yaptığınızda kaybettiğiniz parayı kim kazandı ise onların bu kazancı helal midir? İşte burada ne Diyanet var ne de İslami düşünürlerden bir ses...

Nominal faiz konusunda yeri göğü inletenlerin enflasyon hırsızlığında neden hiç sesleri çıkmıyor? Ne dersiniz...

Faiz sermayenin vazgeçilen harcama getirisidir dedik ya... Yani tasarrufun getirisi... Zaten ülkelerin kalınması için en zaruri ihtiyaçlardan biri de tasarruftur.

07.08.2023

Nitekim Türkiye tasarruf açığı olan ve tasarruf olsun diye BES'e (Bireysel Emeklilik Sistemi) yüzde 25 kamu desteği veren bir ülke.

İyi ama diğer yandan da nominal faiz politikası ile tasarruf yapılmasın, tüketim çılgınlığı devam etsin diye politika yürüten bir ülke.

Tasarruf etmeyip çılgınca tüketince ne oldu? Üretim mi attı? Hayır.

2022 yılında reel tüketim %19,7 arttı ama bu tüketimi besleyecek üretim artışı sadece ve sadece %3,3'de kaldı. Peki, tüketimi neyle gerçekleştirdik dersiniz onu da hemen söyleyelim reel büyümesi %21,8'e ulaşan kredi üzerinden finans sistemi ile.

Negatif faiz üretimi oynatamamış ama tüketimi çılgınca artırmıştır. Bu ne demek? Düşük faizin üretim etkisi sıfır demek oluyor... Ya da negatif faizle ülkeyi kalkındıracağız düşüncesi boş bir hayalmiş.

Peki bu içi boş hayalin politik etkisi ne oldu? İşte asıl mesele burası...

Son verilere göre Temmuz 2023 itibari ile yıllık dış ticaret açığımız -120,8 milyar dolara çıktı. Altın ve enerji hariç tutulduğunda dış açığımız ise -29,2 milyar dolar. Temmuz 2021'de dış ticaret açığımız -48,7 milyar dolarken altın ve enerji hariç tutulduğunda dış açığımız -9,4 milyar dolardı. Mayıs 2023 itibari ile cari dengemiz ise -60,0 milyar dolar açık vermiş durumda.

Kısaca üretemiyoruz ama tüketiyoruz. Bizim olmayan geliri ithal ürünlere harcayarak yabancı sermayeye bağımlı ekonomi durumuna düşmüş durumdayız.

Bağımlı ekonomi olunca ülkenin dış politikası bağımsız olabiliyor mu? Maalesef göstergeler bunu da teyit etmiyor.

15 Temmuz'un finansörü ve planlayıcısı BAE ile girdiğimiz kardeşlik ilişkisi... Cemal Kaçıkçı'yı ülkemizde katledenlerle yaptığımız samimi görüşmeler... Demokratik Cumhurbaşkanı Mursi'yi katleden SİSİ ile kucaklaşmamız... ESAT ile görüşmeyi kapıda bekleyip durmamız... Vs vs...

Hazine ve Maliye Bakanı ve Merkez Bankası Başkanı'nın katılımı ile basına kapalı gerçekleşen yabancı aracı kurum toplantıları...

Burada sayamadığımız dış politik gelişmeleri de ekleyin. Ve bir düşünün... Yabancı sermaye bağımlılığı ile dış politik bağımlılık arasında ilişki nasıl seyrediyor?

Nass... var diyerek çıktığımız yolda geldiğimiz yeri görebiliyor musunuz... Var mı bunun da bir hikmeti... ???

